

Leeuwarden, 6 april 2020.

Beste donateurs,

Volkomen onverwacht is gistermiddag, zondag 5 april, Le Duc overleden. Op die zonovergoten mooie voorjaarsdag ging Le Duc, samen met Sandro en Fellow, als tweede groepje in de buitenbak. Le Duc als laatste. Hij had net daarvoor zijn bak met brokjes voor de extra eiwitten leeggegeten. Le Duc knoeide altijd met het eten en net als bij de *Subli* gewoon was, bleef hij in zijn stal staan, deur open, om de laatste brokjes van de vloer op te likken. Daarna leidde ik hem aan het halster naar de olop van de *paddock* en liep hij zelf door naar de bak. Door de openstaande dubbele deur van het middelste staldeel zag ik hem kort daarop languit in het zand in de zon liggen. Net als de andere twee paarden maakte hij aanstalten om lekker te gaan rollen.

Marco Tuinenburg, ons bestuurslid, was in de *paddock* druk bezig de muur van de stallen schoon te maken en te schilderen. Marco riep mij een half uur nadat Le Duc naar buiten was gegaan. Le Duc lag doodstil in de bak met Sandro en Fellow vlak bij hem staande. Eén blik op Le Duc's ogen was genoeg. Het licht was er uit verdwenen. Hij was overleden. Le Duc heeft vermoedelijk een hartstilstand gehad.

Le Duc kwam in februari 2016 bij ons, toen nog 22 jaar oud. Hij was onmiddellijk thuis bij ons. Er is geen moment van onwennigheid geweest. Het was ook een thuiskomen voor hem: zijn goede kameraad Jordan herkende hij direct. Net als de andere paarden van *Manege Waarland*: Halinda, Fellow en James Bond. Met Le Duc's karakter, opgewekt, vriendelijk, speels en een beetje ondeugend werd hij snel vrienden met de andere paarden. En met mensen. In zijn ruime stal met de verlaagde wanden kon hij alle kanten uitzien, op zijn manier domineren en je letterlijk aan je jasje trekken. Als je druk bezig was met uitmesten en de kruiwagen langs zijn stal reed werd je plotseling tot stilstand gebracht. Le Duc had dan met zijn tanden je capuchon vastgepakt en trok je naar hem toe. Hij moest even aangehaald worden, door zijn manen gekrabbeld, kortom aandacht krijgen. De bezem die je tegen zijn staldeur aanzette greep hij met zijn mond beet, veegde op zijn manier ermee en gooide hem daarna om. Ook met de kruiwagens moest je er op bedacht zijn die niet te dicht bij zijn stal neer te zetten. Dan gaf hij met zijn grote hoofd even een flinke zet er tegen aan en kieperde de - liefst volle - kruiwagen om. Als je dan mopperend op je hurken voor zijn stal alles er weer in schepte, kwam dat grote hoofd weer over de stalrand heen en kriebelde hij in je haar of likte je oor. Op zijn manier maakte hij het weer goed. En dan schoot je altijd in de lach. Speels, dat was hij volop.

Hij deed me vaak denken aan Berthus, ons allereerste pensioenpaard. Een ander karakter maar wel met dezelfde gerichtheid op mensen. Zijn speelsheid en ondeugendheid, maar ook de kleur van zijn manen en vacht. "Je bent een beetje Berthus weer op aarde" zei ik hem wel als hij, nadat hij zijn voerbak met *Subli* leeg had. Een bak die hij standaard van de deur losmaakte en in zijn stal gooide. Al timmerend op de deur maakte hij dan duidelijk dat hij de restjes van de *Subli* van de vloer wou eten. Le Duc kreeg dagelijks *roomservice*. Staande voor zijn open deur was het rustig wachten tot hij alle korreltjes had opgegeten. Je hoefde er niet aan te denken de deur ook maar iets eerder dicht te doen als er nog een klein restje lag. Dan stak hij zijn grote hoofd of een hoef naar voren en kon je het vergeten om de deur ook maar een centimeter naar binnen te duwen.

Le Duc was gelukkig bij ons. Dat woord schiet je als eerste te binnen, denkend aan hem. Hij genoot van zijn goede leven, samen met zijn kameraden, groot en klein. Voor Sandro was hij een hele grote vriend. Le Duc was het paard dat Sandro bij zijn komst direct geruststelde. Sandro trielde van de spanning bij de verhuizing naar zijn nieuwe plek. Gisteren, op 5 april, precies twee jaar geleden. Le Duc stak zijn hoofd over de rand van de stal heen en begon Sandro's manen te poetsen. De vriendschap tussen die twee was vanaf dat moment geboren. Iedere dag speelden ze samen het 'ruinenspelletje', plagerig elkaars halster pakkend en vriendelijk elkaar uitdagend wie de sterkste was. In schofhoogte even grote paarden, maar Le Duc's stevige, robuuste bouw maakte hem altijd de reus van de twee.

Het was ontroerend om te zien hoe Sandro gistermiddag, Le Duc lag levenloos op de grond, Le Duc's oren, zijn hoofd en lijf likte en hoe Sandro bleef likken. Een hele lange tijd. Zoals een merrie liefdevol een veulen likt om het dier te verzorgen. Sandro nam afscheid. 's Avonds op stal hinnikte Sandro voortdurend. Iets wat hij nooit doet. Hij mist heel duidelijk zijn grote vriend.

Le Duc, onze lieve grote reus, is niet meer. Le Duc was in alle opzichten een geweldig paard.

Met vriendelijke groet,

Stichting Opvang Oude Manegepaarden en -Pony's in Friesland,

Ineke de Groot